

Sivistystoimi

Toimialan vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaadun vastuualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Pää tavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeistä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus raportointijaksolle

Toiminnassa ei pääsääntöisesti poikkeamaa suunniteltuun. Toimialan määrärahat ennusteen mukaan tulevat ylittymään. Toiminnan jatkuessa syksyllä, myös lisämäärärahan tarve tarkentuu.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Sivistystoimi</i>	TP2023	TA2024	TA2024	Muutettu	Toteuma	Tot. %	Toteuma-	Määräraha-
Nettositova (1000 €)			muutokset	TA2024	6/2024	6/2024	ennuste	muutosesitys
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							2024	
Toimintatuotot (+)	4 862	3 481		3 481	1 820	52,3 %	4 126	
Valmistus omaan käyttöön (+)					0			
Toimintakulut (-)	-54 334	-53 711		-53 711	-26 852	50,0 %	-54 778	
Toimintakate, netto* (+/-)	-49 472	-50 230		-50 230	-25 032	49,8 %	-50 652	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 285	- 359		- 359	- 161	44,8 %	- 359	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-49 757	-50 589		-50 589	-25 193	49,8 %	-51 011	

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatuskäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten vanhempien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan uuden Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityishoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Varhaiskasvatus toteuttaa vuosina 2021-2024 valtakunnallista kaksivuotista esiopetuskokeilua kahdessa esiopetusyksikössä.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.

Vuoden 2024 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkko muodostuu 13 kunnallisesta päiväkodista, 10 koulujen yhteydessä toimivasta esiopetusryhmästä, kahdesta ryhmäperhepäiväkodista ja 22 ohjatussa perhepäivähoidossa työskentelevästä perhepäivähoitajasta. Lisäksi Sastamalassa on kaksi yksityistä päiväkotia ja yksittäisiä yksityisiä perhepäivähoitajia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön kouluttautumiseen, osallistumalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä viiden varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla kolmiportaisen tuen käytänteillä. Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Varhaiskasvatus on osa perhepalveluverkoston. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Vastuualueen toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Ruoka- ja puhtauspalveluiden kustannukset ovat olleet oletettua suuremmat. Yksityisen tuen kustannukset puolestaan ovat olleet arvioitua pienemmät. Toiminta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on ollut isossa kuvassa suunnitellun ja arvioidun kaltaisia.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2024	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Hyvinvoivat työyhteisöt	Työyhteisöille tarjotaan tukea mielen hyvinvoinnin asioissa Yksiköissä käynnistetään Hyvän mielen työpaikka -teeman mukainen kehittämistyö	Esihenkilöiden ja henkilöstön kouluttaminen teemasta toteutuu (toteutuu/ei toteudu) Henkilöstön mentorointitoiminta ja mentorointiryhmät ovat käynnistyneet (toteutuu/ei toteudu)	Työyhteisöjen hyvinvointi on tullut mukaan säännölliseksi aiheeksi varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Teemaan liittyviä konkreettisia tekoja jaetaan yli ryhmä- ja yksikkörajojen. Koko henkilöstöä koskeva koulutus teemasta on laadittu elokuulle. Mentorointitoiminta on käynnistynyt ja raportointijakson aikana saadut kokemukset ovat olleet positiivisia	Toteutuu ☒
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Toiminnan laadullisen arvioinnin kehittäminen	Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssi otetaan käyttöön	Laadunarviointijärjestelmä Valssi otetaan käyttöön ja liitetään osaksi arvioinnin kokonaisuuteen (toteutuu / ei toteudu)	Arvioinnin kokonaisuutta on työstetty raportointijakson aikana ja Valssin arviointijärjestelmä on nivottu kokonaisuuteen mukaan. Tämä työ viety paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kesäkuussa 2024 ja suunniteltu henkilöstön perehdyttämistä tulevalle syksylle.	Toteutunut ☒
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Kestävä kehityksen mukaisen toiminnan edistäminen kasvatustyössä ja toiminnassa	Varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen suunnitelma päivitetään	Varhaiskasvatuksen kestävän kehityksen suunnitelma on päivitetty (toteutuu / ei toteudu)	Kestävän kehityksen suunnitelman päivitys on aikataulutettu syksylle 2024	Ei arvioitu ☐

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2022	TP2023	TA2024	Toteuma 6/2024
0-7v ikäluokka 31.12.	1 213	1 152	1 170	1145
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	869	853	810	892
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	212 (+38 2v-eo)	202	183	202
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	149 + 78	116 + 67	120 + 65	116 + 63
Yksityisenhoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	6 + 152	5 + 123	5 + 120	5 + 121

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2024 muutokset	Muutettu TA2024	Toteuma 6/2024	Tot. % 6/2024	Toteuma- ennuste 2024	Määräraha- muutosesitys
Toimintatuotot (+)	1 061	806		806	458	56,8 %	874	
Valmistus omaan käyttöön (+)					0	0,0 %		
Toimintakulut (-)	-15 067	-15 176		-15 176	-7 536	49,7 %	-15 347	
Toimintakate, netto* (+/-)	-14 006	-14 370		-14 370	-7 078	49,3 %	-14 473	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-18	-18		-18	-8	45,8 %	-18	
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)				0	0	0,0 %	0	
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-14 025	-14 388		-14 388	-7 086	49,3 %	-14 491	

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Harjukadun ryhmäperhepäiväkodin toiminta jatkuu koko vuoden, kun talousarviovaiheessa toiminta arvioitiin päättyvän 31.7.2024. Ruoka- ja puhtauspalvelut tulevat ylittämään varatut määrärahat. Yksityisen tuen kustannukset arvioidaan puolestaan alittuvan varatun määrärahan.

Määrärahamuutosesitys

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Pirkanmaan hyvinvointialue. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkoston toimintaa. Perusopetus tuottaa hyvinvointialueelle kehitysvammaisten lasten erityishuoltona toteutuvan loma-ajanhoitoa ja aamu- ja iltapäivähoidon. Lisäksi perusopetus toteuttaa koululaisten kesätoiminnan 1.-2.-luokkalaisille hoitoa tarvitseville lapsille.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2024 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 11 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoitoa järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaativan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2024 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. koululäsnäolon tukeminen, lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn tukeminen, lukutaidon vahvistaminen sekä tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kehittäminen. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Vastuualueen toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Marttilan koulun lakkautusta 1.8.2024 alkaen Palveluverkko 2030 - linjausten mukaisesti on valmisteltu. Koska maahanmuuttajaoppilaiden määrä ja tilanne on vakiintumaton ei Marttilan koulun nykyisille oppilaille voida vielä osoittaa koulupaikkaa Muistolaan tai Vareliukseen. Lukuvuodeksi 2024-25 Marttilan koulu yhdistetään hallinnollisesti Muistolan kouluun. Marttilan koulurakennuksessa jatkaa edelleen kaksi yleisopetuksen ryhmää, tukiluokka sekä maahanmuuttajien valmistava opetus. B1-kielen (ruotsi) tuntijakoon tulee yksi lisätunti yläkouluun lv. 2024-25 alkaessa. Muistolan kouluun perustetaan lukuvuodeksi 2024-25 uusi pidennetyn oppivelvollisuuden pienryhmä oppilasmäärän vuoksi (lakisääteiset mitoitus). Maahanmuuttajien tuen vuoksi S2 (suomi toisena kielenä)- opetusta on lisättävä ennakoitua enemmän (katetaan osittain erityisavustuksella). Henkilöstökulut ja palvelujen ostot (Servi, tietohallinto) tulevat ylittämään talousarvion. Tuottojen toteuman arviointi vielä vaikeaa (esim. lastensuojeluperusteinen kotikuntakorvauslaskutus). Ei merkittäviä muutoksia edellisen kauden tilanteeseen verrattuna. Lukuvuoden käynnistyminen tulee osoittamaan tarkemmin toiminnan muutostarpeet ja talousvaikutuksien suunnan. Taloustilannetta on ennakoitu lukuvuosisuunnittelussa siltä osin kuin se on ollut mahdollista.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategias ta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2024	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Hyvinvoivat työyhteisöt ja koulut	<p>Perusopetuksen työyhteisöt saavat tukea työntekijöiden mielen hyvinvoinnin edistämiseen.</p> <p>Koulut ovat mukana Hyvän mielen työpaikka - kehittämisessä.</p> <p>Oppilaiden koululäsnäolon tukemisen toimintamallit ovat jalkautuneen jokaisen koulun arkeen.</p>	<p>Esihenkilöt ovat saaneet koulutusta ja tukea mielen hyvinvoinnin johtamiseen liittyvissä asioissa. Toteutuu/ei toteudu</p> <p>Jokainen koulu on mukana Hyvän mielen työpaikka - kehittämisessä (tilannearvion tekeminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen). Toteutuu/ei toteudu</p> <p>Kehitetään mentorointi-mallia työhyvinvoinnin tueksi ja ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. Mentorointiryhmät ovat toteutuneet /eivät toteutuneet</p> <p>Koululäsnäolon toimintamallit on jalkautettu osaksi jokaisen koulun arkea (ennaltaehkäisevät toimet, Wilma-robotti, puuttumisen toimintamallit käytössä) Toteutuu/ei toteudu</p>	<p>Esihenkilöt ovat saaneet koulutusta ja tukea mielen hyvinvoinnin johtamiseen liittyvissä asioissa. Opetuspäällikön ja työhyvinvointikoordinaattorin vierailut ja esimiestapaamiset on toteutunut joka yksikössä. Esimiehille on mahdollistettu esimiessparrausta teemaan liittyen.</p> <p>Jokainen koulu on mukana Hyvän mielen työpaikka - kehittämisessä. Teema on esillä säännöllisesti johtajien kokouksissa ja yksiköiden kehittämisessä.</p> <p>Mentorointimalli luotiin ja otettiin käyttöön. Kokemukset ovat positiivisia ja kehittämis työ sen osalta jatkuu edelleen.</p> <p>Koululäsnäolon toimintamallit on jalkautettu osaksi jokaisen koulun arkea (ennaltaehkäisevät toimet, poissaolojen seuranta, puuttumisen toimintamallit käytössä). Kehittämis työtä jatketaan edelleen.</p>	Toteutuu
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Oppilaiden terveellisten elämäntapojen edistäminen ja fyysisen toimintakyvyn kehittäminen.	<p>Kaikki perusopetuksen koulut toimivat Liikkuva koulu - periaatteiden mukaisesti.</p> <p>Kouluilla tehostetaan MOVE-mittausten (kansallinen nuoren fyysisen toimintakyvyn mittausta- ja</p>	<p>Jokaisella koululla on Liikkuva koulu - vastaava ja yhteinen suunnitelma koulupäivän liikunnallistamiseksi. Suunnitelma on toteutunut lukuvuoden aikana. Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>MOVE-mittaukset on toteutettu yhteistyössä</p>	<p>Jokaisella koululla on Liikkuva koulu -vastaava ja yhteinen suunnitelma koulupäivän liikunnallistamiseksi.</p> <p>MOVE-mittaukset on toteutettu yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. MOVE-mittausten pohjalta on suunniteltu opetusta ja ohjattu oppilaita. MOVE-polkua ja siihen liittyvää yhteismallia on kehitetty yhdessä</p>	Toteutunut

		<p>palautejärjestelmä) hyödyntämistä opetuksen ja oppilaiden ohjaamisen välineenä yhteistyössä liikuntapalveluiden ja opiskeluhoillon toimijoiden kanssa. Oppilaita ohjataan myös liikuntapalveluiden koulu-tp-palveluun.</p>	<p>liikuntapalveluiden kanssa. MOVE-mittausten pohjalta on suunniteltu opetusta ja ohjattu oppilaita. Toteutunut/ei toteutunut</p>	<p>liikuntapalvelujen kanssa. Toimintamalli on jalkautettu kaikkiin kouluihin. Tulokset MOVE-mittauksessa ovat parantuneet, joten toimilla on ollut vaikuttavuutta. Malli on saanut valtakunnallista huomioita ja tunnustusta.</p>	
<p>Osaamista tulevaisuuden tekijöille</p>	<p>Kestävä kehityksen edistäminen kouluissa</p>	<p>Kestävän kehityksen teemoja huomioidaan opetuksessa ja opetuksen järjestämisessä.</p> <p>Kestävä kehitys näkyy koulujen arjessa pedagogiikassa, valinnoissa, oppilaiden osallisuudessa ja esim. erilaisissa teemapäivissä.</p>	<p>Kestävän kehityksen teemat on nostettu lukuvuosisuunnitteluun lv. 2024-25 suunnitelmiin. Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>Opettajille ja johtajille on järjestetty teemasta koulutusta ja ohjausta. Toteutunut/ei toteutunut</p> <p>Oppilaita on osallistettu kestävä kehityksen teemojen käsittelyyn (osallisuuden toimintamallien mukaisesti) Toteutunut/ ei toteutunut.</p>	<p>Kestävän kehityksen teemat on nostettu lukuvuosisuunnitteluun lv. 2024-25 suunnitelmiin ja lukuvuoden yhteiseksi painopisteeksi.</p> <p>Teemaan liittyvää koulutusta ja ohjaavaa materiaalia suunnitellaan syyslukukaudelle 2024.</p> <p>Kouluilla on erilaisia toteutustapoja osallistaa oppilaita kestävä kehityksen teemojen käsittelyyn.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2022	TP2023	TA2024	Toteuma 6/2024
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	10 220	10 968	10 000	raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.)	1 491	1 448	1 398	1 448
Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	816	792	776	792
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2 307	2 240	2 174	2240
Opetusryhmien keskikoko vl 1-6	14,43	14	14	14
Opetusryhmien keskikoko vl 7-9	15,05	15	15	15

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2024 muutokset	Muutettu TA2024	Toteuma 6/2024	Tot. % 6/2024	Toteuma- ennuste 2024	Määräraha- muutosesitys
Toimintatuotot (+)	2 354	1 374		1 374	775	56,4 %	1 824	
Valmistus omaan käyttöön (+)					0	0,0 %		
Toimintakulut (-)	-27 862	-27 383		-27 383	-13 611	49,7 %	-27 956	
Toimintakate, netto* (+/-)	-25 508	-26 009		-26 009	-12 837	49,4 %	-26 132	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-23	- 111		- 111	-22	19,5 %	- 111	
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)					0	0,0 %		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-25 531	-26 120		-26 120	-12 858	49,2 %	-26 243	

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Edelleen on olemassa riski, että henkilöstökulut tulevat ylittämään talousarvion. Ylitykseen vaikuttavat syksyn sijaistarve sekä oppilaiden tuen tarve (maahanmuuttajien tuki, pienryhmäopetus). Palvelujen ostojen kulujen kasvua ei ole osattu ennakoita talousarviovalmistelussa. Tuottojen kertymään vaikuttaa merkittävästi loppuvuoden laskutus (esim. lastensuojeluperusteinen kotikuntakorvaus). Kulujen osalta karsitaan mahdollisia hankintoja, henkilöstökuluja ja palveluja, jotta talousarvio ei ylittyisi.

Määrärahamuutosesitys

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Rehtori Leeni Kirvesmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettavat lentopallon ja shakin valmennuslinjat ovat osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaan opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Vastuualueen toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Ei olennaisia muutoksia.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2024	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Hyvinvoiva työyhteisö	Sosiaalisen ja psyykkisen turvallisuuden vahvistaminen lukioyhteisössä: Opiskelijoille ja henkilöstölle laaditaan perehdytysmateriaali hyvinvoivan yhteisön rakentamiseen. Henkilöstö perehdytetään psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistamiseen.	Opettajien koulutukset toteutuneet. Opiskelijoiden perehdytystilaisuudet toteutuneet.	Opiskelijoille on järjestetty turvallisuusaiheisia työpajoja. Koko lukioyhteisö on osallistunut turvallisemman tilan periaatteiden laatumiseen.	Toteutuu osittain

<p>Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen</p>	<p>Terveellisen elämäntavan edistäminen</p>	<p>Vahvistetaan koko lukioyhteisön hyvinvointiosaamista. Keskitytään tietotyön vaatimiin hyvinvoinnin haasteisiin, palautumiseen ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen.</p> <p>Perehdytetään koko lukioyhteisö palautumiseen hyvinvointitaitoja ja pilotoidaan palautumisen ohjausta.</p> <p>Valmistellaan istumisen vähentämistä ja fyysistä aktiivisuutta lisäävä toimintamalli.</p>	<p>Hyvinvoinnin vuosikello on valmis ja otettu käyttöön.</p> <p>Palautumiskeinoja on pilotoitu.</p> <p>Toimintamalliin on kirjattu yhteiset käytännöt.</p>	<p>Lukiokoulutukseen on laadittu turvallisuuden ja hyvinvoinnin periodikello. Opiskelijoille on järjestetty palautumista tukevia työpajoja.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
<p>Osaamista tulevaisuuden tekijöille</p>	<p>Ilmastotietoisen ajattelutavan edistäminen</p>	<p>Lisätään kestäväan kehitykseen liittyvää osaamista.</p> <p>Lukiolaisille järjestetään kestäväan kehitykseen liittyviä teemaviikkoja ja tapahtumia.</p>	<p>Teemaviikko on toteutunut.</p> <p>Itämeri-päivän ruokahaasteeseen on osallistuttu.</p>		<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
<p>Osaamista tulevaisuuden tekijöille</p>	<p>Laadunhallinnan vahvistaminen</p>	<p>Osana verkostohankkeen toimintaa laaditaan Vammalan lukion laadunhallintamalli, joka tekee näkyväksi lukiossa tehtävän julkisten palveluiden laadunhallintatyön.</p>	<p>Laadunhallintamalli on tehty.</p> <p>Laatua kuvaavat tunnusluvut ja mittarit on otettu käyttöön.</p>	<p>Lukiolle on laadittu toimintaa ohjaava visio ja missio. Laadunhallintamallia on pilotoitu toteuttamalla hyvinvoinnin ja osallisuuden itsearviointi. Laadunhallintaan on osallistettu henkilökuntaa ja opiskelijoita.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2022	TP2023	TA2024	Toteuma 6/2024
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	289	267	280	
Opiskelijat, ammatilukio	7	7	10	
Opetusryhmien keskikoko	-	-	24	
Kevään ylioppilastutkinnon yleisarvosana	-	-	4,25	
Kustannukset e / opiskelija (ilman ammatilukiolaisia)	8 390	9 440	9 500	

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2024 muutokset	Muutettu TA2024	Toteuma 6/2024	Tot. % 6/2024	Toteuma- ennuste 2024	Määräraha- muutosesitys
Toimintatuotot (+)	332	526		526	96	18,2 %	526	
Valmistus omaan käyttöön (+)					0	0,0 %		
Toimintakulut (-)	-2 903	-3 173		-3 173	-1 357	42,8 %	-3 173	
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 571	-2 647		-2 647	-1 262	47,7 %	-2 647	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-21	-22		-22	-12	55,9 %	-22	
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)					0	0,0 %		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 592	-2 669		-2 669	-1 274	47,7 %	-2 669	

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Toiminta etenee suunnitellusti. Opiskelijämäärässä on pientä kasvua edelliseen syksyyn verrattuna.

Määrärahamuutosesitys

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen.

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on liikuntalaisissa (390/2015) määriteltyjen tehtävien toteuttaminen paikallisella tasolla (liikuntalaki 1.6.2015/390) ja tuottaa monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa ja kasvatuksellisia palveluita lapsille ja nuorille huomioiden heidän kehitysasteensa. Painopistealueena ovat liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito sekä rakentaminen, terveysliikuntaohjelman ja liikuntaneuvolatoiminnan toteuttaminen, ohjatun liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset), soveltavan liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset ja ikäihmiset), järjestöyhteistyön toteuttaminen (seuraparlamenttitoiminta) ja urheiluseurojen tukeminen (toiminta- ja kohdeavustukset), liikuntatilavarauksista vastaaminen sekä monialaisen hyvinvoinnin toteuttaminen Sastamalassa. Nuorisotyössä toiminnan painopiste on 9-19-vuotiaiden palveluissa. Nuorisopalveluiden toiminta-alueita ovat nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten elämänhallinnan tukeminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisjärjestöjen toiminnan tukeminen. Toimintamuotoja ovat nuorisotoiminta, nuorten osallisuus (mm. nuorisovaltuusto, nuorisohallitus, talotoimikunnat, lasten ja nuorten huippukokoukset ja foorumit), erityisnuorisotyö, liikkuva nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, nettinuorisotyö, tiedotus ja neuvonta, järjestöyhteistyö ja verkostoyhteistyö.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteellisen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Vastuualueen toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Liikunta- ja nuoriso: Pitkä ja katkonainen talvi nosti talviliikuntapaikkahoidon kuluja. Investoinnit toteutuvat suunnitelmien mukaan. Resurssien vähentymisestä johtuen kesätoimintaa jouduttiin sopeuttamaan, joten mm. lastenuimakoulujen määrää vähennettiin ja nuorten työleirit peruttiin.

Kirjasto- ja tietopalvelut: Kirjastoauton kesäkiertue toteutettiin onnistuneesti eri toimijoiden yhteistyönä. Valtakunnallinen e-kirjasto otettiin käyttöön.

Kulttuuripalveluiden ja opistojen toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2024	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kuntalaisten hyvän mielen terveyden edistäminen ja elintapoihin vaikuttaminen	Nuorten kannustaminen normaalipainossa pysymiseen. Luodaan nuorten tuki-, tieto-, koulutus- ja hyvinvointipalveluiden kesken yhteistyömalli. Pienituloisten eläkeläisten osallistumisen lisääntyminen opiston toimintaan	Koulu PT-palvelun (liikunta ja hyvinvointiohjaus) asiakasmäärät. Tavoite 15 eri asiakasta/vuosi Toteutuu/ei toteudu Pienituloisten eläkeläisten aktiivimaksujen määrä opiston toiminnassa on lisääntynyt, vrt. Kevät 2024- syksy 2024	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Toteutuu Pientuloisten eläkeläisten aktiivimaksuja keväällä 2024 60 kpl, syksyn -24 myyntikausi päättyy 30.9. Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.	Ei arvioitu ☐
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Työllisyyttä edistävien koulutusten kehittäminen ja palveluiden järjestäminen	Toteutetaan koulutusta työllisyyttä edistävien osaamistarpeiden parantamiseksi Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten väheneminen ja työpajatoiminnassa olleiden nuorten toimintakyvyn ja arjenhallinnan paraneminen	Koulutukseen osallistujien määrä/vuosi väh.50 Työpajaan ohjautuneiden nuorten (tavoite 15 nuorta/vuosi) ja jatko-ohjausten määrä (paratilastointi)	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. (Tavoite 15 nuorta/työpaja toteutuu.)	Toteutuu ☒
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Lasten ja nuorten lukutaitojen edistäminen	Kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelmaa (eri vuosiluokille sovitut toteutettavat yhteistyömuodot, esim. kirjavinkkaus ja kirjastonkäytön opetus) noudatetaan.	Kirjavinkkausten ja kirjastonkäytön opastuskertojen määrä/osallistujien määrä	Suunnitelmaa toteutetaan. Sitovampi yhteistyösopimus tekeillä.	Toteutuu ☒
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden tietoisuuden lisääminen.	Sastamalan asenneilmapiiri on erilaisuutta kunnioittava ja elämänlaatu palveluiden tilat ovat turvalliset ja avoimet kaikille.	Laaditaan ja otetaan käyttöön tasa-arvoisen, yhdenvertaisen ja turvallisen tilan periaatteet, joiden mukaan kaikki kokevat olonsa tervetulleeksi ja kunnioitetuksi omana itsenään. Toteutuu/Ei toteudu		Toteutuu ☒

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2022	TP2023	TA2024	Toteuma 6/2024
Asiakaskäynnit	727 610	1 035 263	760 000	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	7,9	9,18	8,0	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opistojen opetustuntien määrä:	29 426	28 717	30 300	13 965
Musiikkiopisto				4505
Sastamalan Opisto				9460
Elämänlaatu palvelut; käyttötalouden nettomenot/asukas	295	313	285	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainausmäärä	405 877	434 347	430 000	198 793. Laskennallinen e-aineistojen osuus lisätään vuoden lopussa.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Elämänlaatu</i> Nettositova (1000 €) Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2023	TA2024	TA2024 muutokset	Muutettu TA2024	Toteuma 6/2024	Tot. % 6/2024	Toteuma- ennuste 2024	Määräraha- muutosesitys
Toimintatuotot (+)	1 115	775		775	492	63,4 %	902	
Valmistus omaan käyttöön (+)					0	0,0 %		
Toimintakulut (-)	-8 502	-7 979		-7 979	-4 347	54,5 %	-8 302	
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 386	-7 204		-7 204	-3 855	53,5 %	-7 400	
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 223	- 208		- 208	- 119	57,0 %	- 208	
Vyörytykset ja muut laskennalliset erät (+/-)					0	0,0 %		
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 610	-7 413		-7 413	-3 974	53,6 %	-7 608	

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Hankkeiden kustannukset ovat olleet arvioitua suurempia, mikä näkyy omarahoitusosuuksien kasvussa. Toimintaa sopeutetaan.

Liikuntapaikkojen tilitykset sekä hankkeiden tuloutukset osavuositarkastusten yhteydessä.

Määrärahamuutosesitys